

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
РІК ШОСТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
внизу золотих воріт
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1911

на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 кв.	на 1 міс.	на 1 нед.	на 1 дн.	на 1 год.	на 1 тиж.	на 1 м.	на 1 тиж.	на 1 м.	на 1 тиж.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	0.75	0.25	0.15

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.
Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к., на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через пошту, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.
ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; більші статті, до друку негодні, переконують в редакції 3 місяці і висилають авторам їх коптом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються, а рукописи, на яких не зазначені умови друку вважаються безплатними.

З ПРИВОДУ надісланих до газети віршів редакція не листується.
Просьба авторів додержуватись прависпоку „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:
За рядок петиції попередю тексту, або за його місце платиться по 20 коп.
За рядок петиції цією тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х раз.

Т-ВО М-РН Ісаак Шварцман КОЛО КОНТРАКТ. Д. ОДЕРЖАНО ТРИКОТАЖІ.
Найбільший мануфакт. магаз. Києва.

На 3 місяці
з 1-го Октябрія до кінця року газета „РАДА“
коштує 1 руб. 75 коп.

Театр Городського Народного Дому
Труппа українських артистів **НИКОЛИ САДОВСЬКОГО.**
Сьогодні, 18-го жовтня (октябрі) ком. на 1 д. Чехова, перекл. Дубровського. Завтра, 19-го, ЧУМАКИ. У четвер, 20-го, НАДІЯ. У п'ятні, 21-го, СУЛАМІФ. У суботу, 22-го, ранком від 10 до 50 к. БУРЛАКА. У веч. ГАНДІЯ. У неділю, 23-го, ранком від 10 до 50 к. ДАЛ СЕРЦЮ ВОЛЮ ЗАВЕДЕ В НЕВОЛЮ. У вечорі ЧАРІВНИЦЯ. У понед., 24-го, від 10 к. до 1 р. 20 к. ОЙ НЕ ХОДИ ГРЕЙДО ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ. Початок о 8 год. веч. Ціна місця звичайна. На всі оповістки вистави квитки продаються. Відповідальн. режисер М. САДОВСЬКИЙ.

Городський Театр. Дирекція С. В. Брякіна.
Сьогодні, 18-го жовтня „Тангейзер“ Бер. уч. д-ри: Брун, Виксимська, Славська, д-р. Брай-Октябрь, Дієнко і багат під управл. М. Новиківського. В 1-м акті додана сцена ВАКХАНДІЯ. Поч. в 7 1/2 г. в. Завтра, 19-го, „ЕВГЕНІЙ ОНЬГІНЬ“ В четв., 20-го, „БОРИСЬ ГОДУНОВ“ В п'ятні, 21-го, два спектак. ранком по загально-пріступ. ц. „РУСАЛКА“. У вечорі по знач. цн. 1-е, „НАМОРРА“, 2-е, „Балетні дивертисменти“. Квитки на всі вист. продаються. Готується до постанов. в 1-й раз у Києві „НАМО ГРЕЙДЕШИ“. (Quo Vadis), муз. Пугеса, сюжет по роману Г. Сенкевича. Повн. нов. обстав.

Повні комплекти українського журналу „Нова громада“
За рік 1906. (12 книжок).
Продаються по 3 р. 50 к.
З перешлюком.
Київ, Українська книгарня Безаківська № 8.

І-ша ЗУБНА лікарня. ПРИ ЛІКАРНІ ХИРУРГ.
Спеціальна **кожно-венерич. лічебниця** в містечку Миколаївська. Поряд 50 к. Пріступ. з 8-9 веч. Пріватн. пріступ. у займучого лічебн. Д-ра Гольдберга 5-7 веч.
Д-р Черняк В. Жигир, 16. Пріступ. 9-12 та 5-8, жінки 1-2. Праці (сіф.), вен., мочепол. (спец. гоїан аузень), пол. розет. Усі спец. метода гоїан. 3 ліжка в окр. помешк. 322-373
В Умані
угод Позидівської та Миколаївської купувати „РАДА“ можна в книгарні „ПРОСВІЩЕННЯ“. Там же продаж українських книжок.

Лицедірний плач.
Говорючи про запитання, внесенне в Думу а правдою владства Столипіна, ми казали, що громадянство стоїть „перед глухою стіною“. Але цншути ле, нам і на думку не спадало, щоб запитання такої величавної ваги і в приводу такого видавничайного факту, могло пройти в Думі так, як воно прішло.
Перед очима народних представників в увесь свій зріст, неспірачений стовп факт страшної дійсности російського життя, факт надзвичайного громадсько-політичного значення. Там часом, ті самі політичні діячі сучасного життя, що вважають покійного Столипіна за свого духовного проводира і вболівають так а в приводу його смерті, зробили все, щоб великої ваги факт а високости, на який він повинен би був стояти, звести на грунт недостойних рахунків а своїми політичними супротивниками, а окрім того, скористуватися нагодою для того, щоб пусити зайву іскру національної ворожечі. Лицедірством і одсутністю елементарної політичної порядности тхне од промови лідера октябристів. Оплакуючи передчасну смерть голови міністрів, партія октябристів устами свого проводира вимагає, щоб уряд тяжко покарав винуватця, хто б вони не були, бо того вимагають інтереси держави і абентожена совість громадянства; щоб власть, яка опинилась в половні у своїх слуг, знайшла вихід а про-

клятого зачарованого кола, в якому вона перебуває. А хто ж ту власть звав і те прокляте зачароване коло і підтримував її в йому, як не ті самі октябристи і всі, що стоять а ними поруч. Депутат Родічев, що своєю патхвенною, ширною промовою підняв справу запитання на належну їй височіть, добре одказав на ці лицедірні вболівання Гучкова: „Як би правди про Азефа навмисне не потаїли перед судом, не потаїли двадцяті справ про душогубства, організовані Азефом, про які казав і Організація, то азефовщина була б неможлива. Вам слід би було підтримати запитання про Азефа і вимагати тоді правди, а не тепер! Во що ж то за організація суда, коли людину, що відірвала Азефа, засуджують на каторгу і вважають за революціонера, а організатора душогубств Великого Князя і міністра захищають, покривають і ще й платять йому гроші?“
Думська більшість, маючи перед очима такої ваги факт, не спромоглася на більше, як тільки на те, щоб вимагати в уряді суворой карі винуватця і корінной реорганізації політичної поліції. Партія, що має на своєму прапорі дату „17 октябрія“, забулася, чи не догадалася й до цього часу, що ні сенаторські ревізії, ні найсуворіші карі, ні найрадикальніша реорганізація не виготять громадсько-політичного організму од ті гнійної болячки, про яку так красномовно говорив лідер октябристів. Єдині ліки проти ці болячки—

здійснення маніфесту 17 октябрія, а якого октябристи, по слову гр. Вітте, зробили „труп“. Цей труп треба воскресити.

Наче розвиднюється.
Густиий туман, що оповив наше внутрішнє політичне життя, наче починає потроху розходитися. Цими днями означали ми, що нема прізвиної ідеї у керманців нашої політики, що невідомо, куди, до яких берегів вони хотять повести країну. Розуміється, за два-три дні прівидна ідея не могла не тільки зміцнитися, а й народитися. Ідеї як не було вчора, так нема й сьогодні. А все ж оглянемо, наче почнає розвиднятися.

Маємо на увазі постанови, ухвалені в останнім засіданні ради міністрів. Де-які з цих постанов мають дуже велику вагу як а прінципального, так і а практичного боку. Головнє місце серед них займає постановою про видачу харчових позичок. Відомо, що за часів Столипіна факту існування голоду в багатьох місцевостях Росії апочатку вомем не признавали. Устами „Росії“ категорично заявлялось, що голоду немає; а „недорід“, але то внаа самої людности. Згодом, коли голод став занадто очевидним фактом, щоб його цілком не признавати, ужито було нашого заводу. Заявлено було, що харчові позички деморалізують селян, привчаючи їх до казенного хліба і постановлено організувати для голодних селян громадські заробітки. Що діялось на тих громадських заробітках і яка користь була від них голодним селянам—про це довший багаті писалось і ще пишеться в газетній хроніці.

А народ тимчасом терпів од голоду і хвороб. Нави востались незасіяними, тиф і цннга стали постійними мешканцями в голодних селах. Пріклянулось, варешті, й громадянство, побачивши, що на допомогу а гори доведеться завадто довго чекати. Де-які громадські організації, як от Вільно-економичне товариство, Пироговське товариство лікарів, товариство охорони народнього здоров'я та інші—заоходились абрати жертви й радитись, як приступити до активной боротьби а голодом. Згори у всяким разі вже ніхто не сподівався допомоги.

Аж ось останні телеграми цілком змінили становище. Офіціальна телеграма петербурзького агентава переказує ось що: „Рада міністрів, беручи на увагу, що вини охоплює „недорідом“ (стара термінологія—таки асталась! *Ред.*) 18 губерній і країв і що допомога людности організацією громадських заробітків а недостаточною, признала необхідним, поруч а громадськими заробітками, видавати харчові позички на колишніх основах. Загальну потребу обчислено в 93 мил. карб. Міністерству внутрішніх справ однудено 45 мил. карб. Решту сум доручено підлітати харчовій нараді“.

Як бачимо, уряд одверто й категорично признається, що він помилувався, й береться поправити свою помилку. За наших часів і обставин такий факт не може пройти непомітно. Очевидно, має він якесь сімптоматичне значення, не кажучи вже про те, що аогнівка 93 мільйонів на харчові позички значно полегшує боротьбу а голодом і поліпшує становище голодних.

Окрім цієї постанови, в якій не можна не бачити ознаки ліквідації попередньої системи, рада міністрів ухвалила ще законопроект про заведення повного земства в Астраханській, Оренбургській й Ставропольській, а також дозволила відкрити в Москві шестикласовий інститут для підготування старовірських священників. І ні одної заборони, ні одного „вето“, ні одного „зас“,—коли не рахувати того, що біднашній законопроект про боротьбу а пияцтвом знов повернено в комісію. Але цьому проекту взагалі не щастить.

Нової ідеї, таким чином, немає, але, очевидно, є бажання знайти її.

Кепська фабрикація.

Недавно ми мали нагоду зазначити ті особоби, якими воює а українством російський націоналізм. Орган його, як „Новое Времє“, „Свєт“ та всякі більші й менші підголоски цих брудних газет, не перестають час од часу виєрякувати „таємні бажання“ українців, пускаючи самі неможливі брехні про независитий їм рух. Давним дивом про ті „таємні“ ніхто а українців не знає і хот націоналістична преса запобігливо послляється навіть на українські газети,—на ділі виходить, що всякі сенсаційні звістки попросту фабрикуються в редакціях російських рептилій. Так було а голосними „розоблаченнями“ д. Янчевецького, так було а „українофільством“ Вогрова—тими сенсаціями, що дустало було останніми днями „Новое Времє“. І хоча українська преса зараз же здерла маску а вєохайного органа, що не вагається свої власні вигадки подавати за чистісеньку правду, він і далі йде тим самим шляхом. Чергову, свіженьку брехню „Нового Времєня“ присвячено ніби-то аромові а видеарському парламенті проф. Даїстрияського. „Новое Времє“ так переказує слова промовця: „українофільи стреляють кь тому, чтобы вызвать войну между Австро-Венгрією і Росією, отторгнуть оть посебной вєю Украину і создать изъ нея вь предлѣях австрийской монархіи украинское королевство подъ Габсбургими“.

Певна річ, не може бути й слова правди в цій божевільній вигадці, і безглузда її само б'є в вічі. Коли Мешников якось опе виложив був свої фантастичні плани „шматування“ Росії, всі дивувалися, звідки цей маляк увів їх. Виявляється, що це загальна риса публіцистів „Нового Времєня“—висисання а пальці порожних вигадок і роздмухування їх в сенсаційні новини. І особливо комічного характеру набувають ламентациї брехливого органа на адресу нашої дипломатії, яка ніби то не вважає на такі образи, що завдають їй за кордоном. Хоч яка недогадлива російська дипломатія, а й вона розуміє, що а брехням нема йі чого робити, і тому пуєкає мимо ушей „факти“ „Нового Времєня“. Звичайно, не тільки дуже розумнає фантазію дописчиків і вони з усієї сили стараються.

Даремні силкування, бо навіть фабрикація брехней тритить усяке значення, коли вже занадто дати волю фантазії.

Агрономам на увагу.

З 16 го по 25 октябрія при харківській земській управі засідає обласний з'їзд на питанням сільсько-господарської освіти шкільній а позашкільній.

Як показави останні агрономічні з'їзди, питання про ріду мову в позашкільній освіті починає підніматися все частіше.
Ті агрономи харківського з'їзду, котрим дорогий народ, серед якого вони працюють, теж повинні підняти питання про ріду мову в агрономічній рактиці. Нікого не повинно ні даувати, ні лякати, коли керманці з'їзду не допустять до обмірковувания питання про мову, убоявшись „політиків“ і убоявшись внести дисонас в „ділову“ роботу, як це було на катеринославському агрономічному з'їзді, або на Волинні. „Ділова“ робота теєр стала в моді. Але питання про ріду мову в позашкільній сільсько-господарській освіті мусить голосно підніматися, хоча воно і належить до розряду „політиків“; його агрономи мусять підняти і не тільки ті, які боліють горем народнім, але і ті, яким горе народне безпосередньо дуже мало дошкулє, бо од цього залежить становище агрономів серед нашого народу. Ми вже звикли, що питання про найбекучіші потреби життя народу знімаються а черги через ту ж капоєну „політику“ і знімає їх не хто ж, як той же „третій елемент“, що ще так недавно хронично і безнадійно слабував тєю ж „політикою“, себ то горем народнім. Ми вже, кажу, звикли, бо навіть на недавньому пироговському з'їзді чули ми: „коли ти лікар, то личи собі на азоров'я і нічого тобі вболівати потребами народними, та розважувати якісь загальні питання. У тебе є діло, ну, і роби його, а до гора народнього, себ то до „політики“, тобі зась“. Чули ми і од агрономів такі речі в Катеринославі та на Воли-

ні, тому то не здивує нас, як почуємо щось подібне і од харківських агрономів. Але нам важно бачити, що про наші потреби все ж дбають: когось дошкулє, комусь хотєтья приєєти в жертву свою кар'єру і, порушуючи „ділову“ атмосферу з'їзду, нагадувати про певучі потреби народні. Десь там, в далеких, глухих кутках широкої України знаходяться люди, що не пережили ще еволюції „третього елементу“: а „безоточвенних мечтаній“ до „чистого діла“. І ці люди повинні знятися і на харківському з'їзді, і нагадати своїм „діловим“ collegam, що неможливі роботи „діла“, коли народ не розуміє чужой мови, що не можна робити „діла“, раз чужою мовою „изврачається самостоєтельное умствєнное развитие народа“.

Треба про це нагадувати, хоч може і нема надії, що нас послухають, бо тільки тверде і впевнене нагадування може асуудити питання про ріду мову а мертвої точці.

Земський агроном Кульчиноцький.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

Засідання 16 октябрія.
Перед початком засідання одправлено урочистий молебнє, на якому були голова і члени Думи, голова ради міністрів та міністри. З поради Родзянка вшановано вставанням пам'яті помершого члена Думи, депутата од мінської губ. Мезєєдова.

Після цього голова звернувся до Думи а такою промовою: „Панове члени Державної Думи! В той час, коли ми були на завадках, оєколось страшно, безпримірне по своїм обставинам ачлотиство. У Києві 1 сентабрія збито голову ради міністрів Петра Аркадієвича Столипіна. Злочинець підняв на нього руку на очіх у його Величности Гоусударя Імператора та його Августійши Дочок. Вам Вам відомо, панове члени Державної Думи, що Петро Аркадієвич з першого ж кроків на відповідальній посаді керовничого нашої внутрішньої політики став невинним тим темним силам, які завжди стоять на перешкоді спокійному розвитку нашого державного ладу...“

Далі Родзянку пригадує замах на життя П. А. Столипіна на Аткерарському острові та інші замахи, що траплялись в його житті і заставили сподіватися нових замхів.

„Все це разом, каже Родзянку, висило над головою Столипіна, як Дамоклів меч. Але, не вважаючи на це, Столипін не боявся загубити своє життя, він завжди ставився спокійно до цього і ніс свої тяжкі обов'язки до кінця, доки не помер в тяжких стражданнях. Ця страшна подія, як терористичний акт, заслугує асправедливого обурення“.

Останню частину промови присвятив Родзянку споминам про діяльність бущого голови ради міністрів. Нарешті Родзянку радить одолужити панахиду по покійному голові ради міністрів, послати телеграму а спочуттям його вдови та вшанувати пам'яті його вставанням.

Всі встають.

Голова оповідає перерву і аспрошує членів Думи до церкви, де буде одправлено апахиду.

Після панахиди, яку слухали голова ради міністрів, міністри, голова Державної Думи та члени Думи, засідання знов відкривається.

Оповідання надіслали до Думи за літо законопроекти, між якими й законопроекти про земство в західних губерніях.

Законопроект про земство в західних губерніях.
Рада Думи пропонує віддати цей законопроект в комісію по місцевому самоврядуванню. Після невеликих промов Чейдєва та Лєрже порадю цю балотировку Дума пріймає.

Одоголюються запитання октябристів, націоналістів та соціал-демократів а в приводу подій в Києві 1 сентабрія.
Запитання октябристів починається гострою антисемітською ногою. Підкрєсливши, що убив Столипіна „жид Мордко Вогров“, октябристи вимагають в своїм запатанні, щоб було покарано тих, хто порядкував а Києві охороною. Особи ці: Курлов, Савридович, Кулябко та Версіца. Нагадується про необхідність реорганізації політичного сенку.

Після цього промовляв Гучков проти терористів. Він сподівався, що власть нещадно розправиться а

винуватими. „Цього вимагають вищі інтереси держави, інтереси людності, забезпечення Його Величності й Царської Семеї,—цього вимагає обурене народне почуття“.

(Гучков оплеска в центра й правого боку).

Після Пурішневича, який висловлюється проти запитання, через те тільки, що негайності цього запитання вимагають також і с.-д., на трибуні з'являється Нісолович. Його з'ява зустрічають звичайним: „К чорту цього жиди!“ Він дивується антиемізізмові октябристів. „Коли я почув,—каже він,—що першим підписав це запитання Гучков, у мене зуб піддався до гори“.

Ідея цієї промови, яку раз-у-раз переривали вигуками прайв, та, що октябристи, а допомогою Століпінна, по шаблях докотились від октябрюського маніфесту до антиемізізму.

Після промови Маркова 2-го балотировкою негайність запитання прийматиметься.

Слово бере Родічев.

Запитання треба прийняти,—каже він.—Ми будемо голосувати, щоб було прийнято його на таких підставах. Перед нашими очима давно проходили аналогічні факти, але ви раз-у-раз казали, що вносити такі запитання буде не по совісті. Здавна Росія страждає цією ганебною хворобою. До цього часу думали, що без Азефів обійтись неможливо. (Зліва „браво“).

Нещастний край, в якому політична боротьба ведеться такими способами.

Далі Родічев детально зупиняється на історії Азефа.

Зараза гніздиться в охрані на перший день; після справи Азефа, якого зволіло по ійній Століпін, були справи не менш ганебні: справи Гартінга, Лавдзена, Петрова та Вознесенського. Родічев порівнює злочинство Богрова а злочинством Петрова і каже, що між ними злочинством тільки одна різниця: там була порція Століпін—Карпов; тут порція—Його Величність—Століпін. Через це Петрова не судили привселюдно? Через що Росія признає на бути азійським краєм, де некліються тільки про те, як би швидше повисити злочинця, щоб він як небудь не сказав зайвого слова. Ви,—каже оратор,—панове антиемізізми, повинні пам'ятати, що є ще багато Мордків та Іванів, які стоять на однім моральнім рівні з Богровим, і відраваляють людей на шибениці. Прийміть запитання, покінчіть з системою брехні, з володарством паскудства й ми піддержимо вас, як що ви щиро будете з цим боретесь.

Петров оголошує зануу трудовиків, які теж стоять за негайність запитання. Після промов Гучкова та Нісоловича балотировкою запитання октябристів прийматиметься більшістю всіх проти двох-трьох правих.

На черзі запитання націоналістів. Головою Волковський. Націоналісти висять пропозицію в Думу звернутись до уряду а заявою, щоб було детально розібрано діяльність урядових осіб, які стояли в голові охрани.

Гучков заявляє, що октябристи будуть голосувати за негайність запитання октябристів. Далі йде запитання соц.-демократів, негайність якого балотировкою теж прийматиметься. Після промови Гегечкорі балотировкою запитання соц.-демократів прийматиметься. Далі без суперечок прийматиметься негайність запитання й саме запитання про допомогу голодающим губерніям.

Державна Рада.

Перед початком відкриття сесії одправлено паняхиду по помершим членам, а потім в залі засідань—уро-

Біла „винополя“.

(Парис).

Сонечко ласкаво сяяло над Мерзлівкою, як звичайно це буває в погоже „бабине літо“. Чималий живочий гурток осіб на зеленому споріші край дороги біля винополя. Ще з вчора молоді мслюдики впоміш з уже літніми жінками, весело шибетали між собою, як ті сороки в зеленім гаю весною. Всі вони—гурточком прийшли сюди а похристині від Марії Куурцевої й тут збираються справити потребу сини бабі бранці, на гроші, що вона вібрала за нвігоки на хрестинах.

Уже скілька „п'ятиричків“ виглядало з-за пауху молодиль, як бабуся Хвеська поставила на зеленій споріші пів ока, виблядала з за-паухи черватувкою бочалову чарочку, виллала її повнісеньку і, шамкаючи беззубим ротом, затягувала стародавнє пісню:

„Ой вишіймо, родино, щоб нам жито родило...
І житенко і овес...
Щоб зібрався рід увесь...
Вся кумпанія підхопила останні слова пісні.

Барильчата чарка уже не раз обійшла гурток й веселе шибетання „кумасельок“ не раз переривалося сміхом та реготом, як геть-геть по дорозі від сядби панотія Гордія, показався незвичайно високого росту чоловік; він ішов простісенько суди-ж—до винополя.

— Ой мені лишенько!... Обізвавсь вайжавши до розмови чорнобрива Оуєська. А це що за велетеня такий сини йде?..

* Так в де-котрих селах нашого повіту називають казенні винні крамниці.

чисту службу в Царським мноюліт-тям.

Голова Акимов, відкривши асідання і оголосивши, що завіття Ради знов починаються, запросив висловити вигук „ура“ віровіщіднічнї почуття. Вей повставали і скілько раз прокричали „ура“.

Після цього Акимов сказав промову, присвячену пам'яті Століпінна. Рада ухвалила призначити звичайні засідання на середу та п'ятницю. Друге засідання Державної Ради буде 24 октябрю. На черзі вибори членів комісії.

ПО РОСІІ.

— Перед виборами в четверту Думу. Московські к.-д. мають надію перемогти на виборах в четверту Державну Думу. Сили октябристи і, до того малі, що про них не може бути серйозних розмов. Кандидатів, як кажуть, буде виставлено від к.-д. тих самих, що й зараз працюють в Думі, а саме: Малаклова, Тесленка і Щепкіна. На місце Гучкова, котрий стратив всі шанси, кандидатом вважають професора ком. інституту А. А. Кізеветтера, бывшего члена другої Думи.

Проф. А. А. Кізеветтер настільки популярний в Москві, що жадного сумніву на може бути в його виборі, раз тільки він дасть агоду. Через деякі міркування проф. А. А. Кізеветтер одмовляється від кандидатури, одмовився він і на додаткових виборах не місце Ф. Голованя в минулій сесії. Коли одмовиться од кандидатури А. А. Кізеветтер, найбільше шансів як кандидат матиме князь П. Долгоруков, бывший член другої Думи.

(Власн. кор).

— Про Фінляндію. В недавньому засіданні ради міністрів розглядали принципіальне питання: чи треба вважати фінляндських громадян російськими підданцями. Після невдалого суперечок рада міністрів вирішила визнавати їх за російськими підданцями, бо вони користуються в Росії всіма правами нарівні з російськими підданцями.

(У. Р.).

— Китайська революція і чайний ринок. Китайська революція дуже швидко поширилася в Росії. Московські фірми вже підняли ціну на платочний та киричний чай: на перший—на 5 коп. від фунта, а на другий—на 3 карб. від пибкуи всіх сортів. Запаси киричного та плиточного чаю дуже маленькі. Де-які фірми поставовили не продавати великих партій та не приймати срочних замовлень.

— Законопроект про виділення Холмщини. Конституційно-демократична фракція Державної Думи вирішила одложити до весни законопроекти про відокремлення Холмщини, бо з величезними докладами по цьому питанню не ознайомилося ще багато депутатів.

(Власн. кор).

— Про реформу охраних одділів. Ходять чутки, що незабаром по ініціативі міністра внутрішніх справ Макарова в Петербурзі одбудеться нарада про реформу охраних одділів. Кажуть, що теперішні охрани одділи не будуть самостійними. Их буде замінено додатковим штатом жандармських чинів при губернських жандармських управліннях. Безосередними начальниками их будуть начальники ртих управлінь. Коли цю реформу буде проведено, то, єсть думка, що не буде таких затяжок а політичними справами.

(Р. С.).

— Всіні звістки. В Фінляндії од нового інспектора народних шкіл Сарвіо, якого призначено на місце Садовнікова, не раз уже вимагали, щоб він подав привітання тих вчителів, що брали участь в айбранні в городі Сер-

дабі. Подати привітання інспектор категорично зрікся і заявив, що такі повідомлення противні Його совісті і не відповідають ні Його приватній, ні службовій діяльності.

(В. Г.).

— Рада міністрів дозволяє московським старовірним одкрити шестикласовий старовірський інститут, в якому будуть підготовляти старовірських вчителів і священослужителів.

(Р'ць).

— Окремі начальники сухопутного війська наказали не допускати творів Л. Толстого в військовій бібліотеці. Раніш про це саме було наказано і в морському міністерстві.

(Р. В.).

— Поблизу станції Михайлово, закавказької залізної дороги, знайшли убитим будущим стражника сурмаської рот'ядної команди Олександра Оржонікідзе. Один час він був катом, і ходять чутки, що убили його товариші покараних.

(В. В.).

Маленький фельетон.

Інтерв'ю з депутатом.

(Далі).

Упхнули нас у невеличку... кімнату в маленьким віконцем десь аж під стелею. Сонечко, що звернуло вже на захід, а цікавість зазірало в те віконце, видимо, дтвучуєся такий несподіваний „превратности судьбы“: поки сидів на возі—був кореспондент, а зліз—став арештантом.

Завдяки ласкавості молодого сонечка, ми змогли в одну мить оглянути наше нове помешкання. Не можемо сказати, щоб воно зробило на нас добре вражіння. В соашному промінь, що нависоки пересікав арештантську, в скаженім танку круталося сила пороху й усякої погані, що популяризатори наук звуть, авчійно, невразимим ворогами людини. Ми інстинктивно одступили набік: як конв'атимеш, то прийаймі не бачитимеш, а не бачучи, й муху проковтати, то не завалити. Хотіли присісти, щоб одпочити, після прийомної подорожі, але адивовано помітили, що в нашій помешканні, крім обремка брудної, смердючої соломи в кутку, ніяких інших меблів не було. Ткнуло чимесь... не знаю, чим саме, але далеким од того, що вживаються шановний пані Сквозник-Дмухановський, коли вона марила про життя в Петербурзі.

Вагаляи, перші оглядини увенчили нас, що з боку санітарного наше помешкання не відповідає найвелементарнішим вимогам гігієни, й ми по звичці взунали руку в бокову кишеню, щоб дістати олівця й блокнот та написати хронікерську заметку про антисанітарний стан Н-ської арештантської. Рядив на сто набралось б. Але... тут ми згадали про прикряу дійсність, хотіли обернутись плечем об стіну або-що, щоб замислитись над своїм сумним становищем, та спостерегли, що стіни були вохкі й аж чорні од пилюки.

Нема що робити. Стіли серед арештантської проти дверей, агорунді по-наполеоновському руки й стали чекати, що далі буде.

В зборні панувала мертва тиша. Тільки й чути було, як чиясь свиня, рохкаючи од задоволення, чухалася од причілок так, що стіни дивити й агрозжували похвотати під рутінами нас, випадкового мешкавця цієї чудової інституції. Були розважали рота, щоб гукнути: „чу-чу, адохла б ти йому!“ як у зборні почувся брякит ажбрі й гузна говірка.

Ціпавляе голос урядника.

— Гнида, одмікни кордегардію.

Давенькаув замок, аскриготів задув, одчвилися двері, і в арештантську ввійшов урядник, а за ним якийсь дялько в підльовці, в бласку-

пяти. Велетень вміть справлявся з пими проханнями й сонечко геть-геть було уже в полудня, як наш веселий й добре підпаний гурток слухав ось таке оповідання велетеня Трохима:

— Як батько мій покойний помер, то востався я зовсім сироткою, бо мати померла раніш давної Мені було тоді літ а 14. Землі ми не мали возсім, а хаташка була така, що вітер кризів неї віз, як проз п'янаське шатро. Ог я й пішов тоді служити до багача Омелька Осмаляного. Раз полиз я коні пасти, та й заснув на полі біля них. Аж чую щось мене упекло всього вздовж! Схоплююсь! аж панський об'їчний пірть мене, скільки сини хапта, гаравугою й примовляе: ти, вражий сину, ошш... а твої коні давно в панському горосі потолчі роблять! Ось я тебе! й ну мене гаравугою! Вачу—біда! Я навтьоки від нього скілька ноги понесла! Об'їчний заяв коні мої, та й погнав на панський обору в займачку! Ну, думаю, біда! Халяія мені за одю штуку штани спустити! Думаая думаю, та й ввдумав: не піду до халяіна! Випт'чавшись добре, побрів я шийком. Нагавію валку воів—везуть жидівське боронію в Житомир.

— Куди бредеш, козаче? запитали мене.

— В город,—кажу,—служби шукати.

— Ну, як так, то йди,—кажуть,—з нами.

Я й поплівся.

На другий день, так в неділений обід, прийшли ми в город. Стою я на базарі—розважая рота й давляю на людей, що неначе та команша тут вешталась, зібравшись в велику кучу. Аж підходить до мене якийсь панок в прутником в руках.

відають загальному громадському настрою. А думки ці: нікчемність теперішнього складу репрезентатів, негитивність куріального земства, що руйнує впливе на народній добробут, негитивність урядового законопректу про страхування робочих, що даєть тільки широкий простір зажерливості халяів, котрі, як влучно висловився депутат, „разбаловались“. Що до Фінляндії, Холмщини та Ковковца, то не можна сказати, щоб думки шановного депутата були певні, виразні й яскраві“, й т. д.

Провінція.

З сучасних настроїв.

Останній рік 3-ої Думи.

Загуділи кулуари!
Тільки й чути—гомонять
Про запроси, війни, чвари...
Час за працю—годи опать!

У Таврійському палаці
Рік останній депутат:
Треба праці, праці, праці,
Щоб не гудів... бюрократ.

Про робітників подбати
Пропонує октябрист,
Бо на те ж і депутати,
Щоб радів... капиталист.

Про тверезість скрізь розмови,
Аж гудить од снів буфет
Дай тверезість мужичкові—
Розбагатіє... бюджет.

З під окува повитгатати
Треба список всіх свобод:
Годи силі потурати!
Годи дбати про... народ!..

Гомін, рухи, крия, змаганія:
Ліхо криядам—хоч тайкі!
Не даремно ж на прощання
Так... радіє рідний край!..

Шершен.

ПО УКРАЇНІ.

У КИЇВІ.

— Молебін. Вчора, в день дивного визволення Богостенням Промаслом Його Імператорського Величества Государя Імператора, Імператорського Величества Государя Імператриці Марії Федорівни і Августейшіи семі од небезпеки під час нещастя з поїздом біля от. Борки, в вишо-софійському кафедральному соборі після літургії одправлено молебін. На молебні були представники вищої маївської адміністрації, війська, поліції, урядових і громадських інституцій і иш.

— Конфісната. З наказу тимчасового комітету по справам преси конфісковано 221 число „Кієвських Отчичков“, підписане редактором Г. Д. Торчинським, що сидить зараз під арештом, одбуваючи адміністративну кару.

— В українському клубі. В середу, 19 октябрю, на черговій літературній вечірці одбудуться розмови про „Живочий гурток“ Л. Толстого в літературі й на сцені. Промовлятиме на цю тему д-ка Старіцька-Черняхівська.

— Студентська вечіра. В суботу, 22 октябрю, в Комерційному айбранні одбудеться концерт-бал на користь незможних студентів-уроженців Східного Сібуру і Приамур'я. В концерті візьмуть участь д-д артистки і артисти.

— Вечір Ф. Ліста. На впоряджений українським клубом єдиний в Київі музичний вечір, присвячений пам'яті Ф. Ліста з нагоди столітніх роковин а дня його народження, айбрано дуже багато публіки. Реферат д. Гехтера про життя а творчість композитора і дотепно складена програ-

— А що, каже, паренько, не пшшз би ти в держку служити?
— А чому ж, кажу я, не піду!
— Ну, ладно!—каже панок. Ходім А за плату ми говоритимемо з тобою опісля; побачимо, чого ти вартий.

Приходимо, дявельце я—що ж це за церква така: навкруги голыми дошками оббита й полетіом накрита, а в шпильі якась онучка квітчаста на вітрі майорить.

— Онучка на шпильі! Ой лишенько!.. А це ж що за церква така! жажнулось всім враз слухачі.

— Та стрійайте! Ось зараз я й скажу, що це за церква така була, одгукнувшись велетеня Трохим і повів мову далі. Й я питаю панка: а що це, кажу, у вас за церква така! А він як навійний аж покотився з реготу.

— Та яка, каже, дурень ти сельський, це церква! Це царь, де комедії для панів показують. А що думаю я собі, як і наш пан а Мерзлівекі туг часом буває! Віда буде й мене пізнає. Достанеться мене й тут за панський горох. От так думаючи, я став трістись а страху. А панок і питається мене: чого ти, дуряню, трісешся?

— Пана, кажу, боюсь за горох, що випасє кінями.

— Якого пана? питає панок, а сам аж присідає во сміху.

— Якого ж пана? а Мерзлівекі кажу. Панок аж за жайт вхопися—так регочеться.

— Ого дурень!.. Ог деревня!.. Та відділя, каже, тут твій пан ваявон! Ой дурень же ти, хлопча,—дурень! Ти будеш тут служити у нас на стани і який чорт тут тебе й бачити не буде! Ну ходім, хлопча, ходім!

му з музичних і вокальних творів композитора, виконаних кращими артистичними силами, публіка вислухала з великим зацікавленням. Публіка щиро вітала виконавців д. М. В. Лисенка, д. к. Парашенко, Славів-Регаме, Млявську і Лозинську, а також співців, фамилія яких означені в програмі трьома віточками.

Виставка в київській ремісничій школі 16-го октябрю відкрилася виставка в київській ремісничій школі. Виставлено столарні і слюсарні роботи учнів. Вхід безплатний. Волого за день перебувало 401 душа. Виставка робить гарне враження. Першого ж дня розкуплено мало не всі столарні вироби і менше продано слюсарних. На другий день приходило на виставку 111 душ. Виставка протягнеться до 24 октябрю.

Показачора в присутності священника і пристава А. К. Тюриня викопано з могили труп Муравйова і привезено в анатомічний театр, де проректор по кафедрі судової медицини лікар Туфанов зробив судебно-медичний огляд.

Снарга прокуророві. Дві молодих єврейки С. Чернявська і Х. Зильберман звиняли прокуророві київського окружного суду про таку ганебну подію. Вони приїхали в Київ і отали на квартирі в д. № 27 по Н. Валу. До них прибув якийсь агент сискиної поліції і арештував обох. Посажено їх в різні кімнати. Вночі до кожної з них прибуло по молодому чоловікові і намагались вчинити над ними ганебне насильство. Зв'язавши Зильберман зраду випущено, але Чернявську, яка дала добру оцінку насильників, побити, восталили внаслідок. Але Зильберман скавала, що без Чернявської вона не піде, і агенти обом їм дали „право жителства“ і обіцяли вернути паспорт.

Обидві дівчини заявили про все це прокуророві і київському поліцейському.

Торговий дім Шмідт і Заблоцький продав союзові німецьких сахарних заводів 40.000 пудів російського бурякового насіння за мільйон марок.

Задавлена фургоном. У неділю поштової фургоном здавив курсистку вихідних жіночих курток М. П. Яновську, 23 років.

Труп чоловіка на вагоні. В управлінні цивільно-вих. зал. дороги надійшла телеграма що на станції Лугини знайдено труп чоловіка на даху вагона. Коли пасажирський поїзд № 31 прийшов в Київ на Лугини, то кондуктора помітали на даху вагона якусь річ; почали зніматися її і побачили, що це труп людини. При огляді його виявилось, що невідомого чоловіка застрелено і положено на дах вагона. Жандармські власті в цій справі ведуть слідство. Убитий чоловік робітник або ремісник.

Облави. Вчора вночі поліція зробила облаву на проституток. На Хрещатику задержано 25 душ.

З Київщини. Наслідки старого земства. „Куде“ земство на Київщині лишило со собі помітну пам'ятку поміж селянством. А саме, виробляючи росписи прибутків і видатків, це земство постановило перекласти на гроші всі натуральні селянські одбутки в 1 януаря 1905 року. Минуло рівно пів року, поки роспис був затвержено, і за півріччя селяне постраждали двічі: мусили содержувати селянські поштової станції натурою, а потім земство стребувало з них ще й гроші на цю саме справу. Таким чином земство перебало зайвж грошей, як вираховала фінансова комісія губернської управи: по київському повіту—8.875 карб. 37 коп., бердичівському—6.161 карб. 25 коп., васильківському—5.554 карб. 13 коп., звенигородському—4.828 карб. 95 коп., кав'язькому

—5.054 карб. 92 коп., липовецькому—4.264 карб. 22 коп., радомисльському—8.047 карб. 52 коп., сквирському—6.894 карб. 45 коп., тарашанському—5.067 карб. 42 коп., уманському—5.518 карб. 5 коп., черкаському—4.747 карб. 83 коп. і чигиринському—6.199 карб. 68 коп., а разом—71.208 карб. 79 коп. Виплативши ці гроші, селянські громади почали законним шляхом доходити правди, допимавшись повернення їм стребуваних незаконно грошей. Довго велась ця справа і тільки цими днями уже нове земство повідомило селянські громади, що їхні гроші загинули разом з старим „кудем“ земством.

З Поділля. Учителі і поміжники. Підчас пробурвання у Вінниці, в учительській семінарії, попечителя київської шкільної округи Зілова, була така балачка попечителя з учителями: „Треба, щоб будучі народні вчителі брали участь в тушівні пожежі“, і наказав директорів семінарії В. В. Осташкову, щоб учнів семінарії навчали пожежному ділу.

Вкоротила віну. У Вінниці, на єврейському кладовищі, вкоротила собі віку гімназистка 6 го класу Лея Соловйєвська, 17 років. Її знайшли на кладовищі ще живою. Вона сиділа, обнявши пам'ятник батька, який помер тому шосто року.

Комета. В Кам'янці перед сходом сонця видно тепер на сході комету.

Справа учительського інституту. Сьогодні, що в будучому році міністерство народньої освіти одкриває кредит на одкриття у Вінниці учительського інституту.

Потребительська крамниця. В селі Лабуншій, балтського повіту, селяне одкривали потребительську крамницю.

Лекції. Прокуророві-летяцьке товариство бжильництва має улаштувати в Проскуріві по неділях лекції по бжильництву. Лекторами будуть земський інструктор бжильництва та місцеві пасішники. В маю місяці 1912 року гадають улаштувати такі ж лекції на місцевій вирощівній папіці і запросяти в число слухачів духовенство та народних вчителів.

З Полтавщини. Школи. Золотоношське повітове земство має будувати 27 нових народніх шкіл, з них 6—чотирихкомплектних, 7—трійхкомплектних, 10 двохкомплектних та 4 одноккомплектних.

Задійство. В селі Диканці в останній час ширяться злодійства. Не буває тій ночі, щоб кого небудь не було обкрадено. Найбільше обкрадають бідолахи.

З Харківщини. Курси для робітників. У Харківській адміністрації паровозобудівельного заводу вдалось до городської управи в проханням, щоб вона дала вільготи на проїзд в трамвазі слухачам курсів, робітникам заводу. Таких слухачів поміж службовцями заводу налічується до 150 душ. Всі вони живуть в районі заводу.

Малолітній присяжний засідатець. В 2-гу октябрську сесію харківського окружного суду внесено в списки присяжних засідателів дворянина Н. І. Зубаровського. Йому тільки 15 років. За своє коротке життя він попадає уже 3-й раз в присяжні засідателі.

В Харківському університеті. Рекорсові університету, проф. Багалій поражено, яко кандидатом, вступити в Державній Раді місце проф. Мануїлова.

Приват-доцент московського університету Федченко прохав міністра народньої освіти, щоб його призначили за професора дерматології в харківський університет. Медичний факультет, якого запутувано в цій справі, висловився так, що хоче обирати кращого кандидата через конкурс.

Читання українською мовою. У Харківі в Київському будинку на Основі дозволено робити народні читання по світі.

Велетень умови схиливши голову на груди.

Ой правда—правда, Трохимце, голубе сизокрилий!—Обивалося дошталу тітка Ариня й зарва-же завела:

Ой ходи чумах сім літ до Дуру Тай не було пригодових віколя йому. А прийшов чумах на кривський базар: Воли його затворили—сам молах зааб.

А ну-ж мо, мої голубята!—перевбила бабуна бранка. Вагіємо ще отов, та й до господи.

І знову „барильчата“ пішла живво по руках, а найбільшю пошачу вона мала від „артиста“ Трохима.

Вже совечко збиралося на ночліг, як дуже піднилий гурток жінок з Трохимом ледве піднявся в спорина від винополя й обивавшись по двоє, по троє потягли на село. Поперед всіх, тримаючи кожну рукою по дві найжвавіших молодич, брів гойдаючись Трохим. І геть-геть, як зачули було, по свелі дунала пенья:

Ой п'яна-ж я п'яна, та й додому не зайду Зашебени соловейку, та й в зеленому салу. Соловейко шебече, а зозуленька кує: Ой Бог знає, Бог відає—де мій малий но-чусь?

Ой почув, мій миленький, та в степу при дорозі, Та й прив'язав кониченька з тонкій білий березі...

А другий гурток той-же компанії, йдучи проз садibu панотця Гордія, пратачобовуючи висловив на:

Ой та кума і я—кума отної натури, Виносия до шинкари—чубаті куря...

о. Гордія стояв на воротах в широким солом'янім бриді, тримав руки в обох кишенях підралика, і хитав головою. Сонечко—дядло зривом на нічний опочинок і, оглядаючись на Мерзляву—уміхалося.

Арсень Мимохода.

тання російською й українською мовами.

З Катеринославщини. Заборона. По наказу Катеринославського начальства—городська бібліотека перестала видавати учня середніх шкіл книжки по белетристиці та журвали.

Курси. 15 октябрю у Катеринославі при губернській земській управі відкрились курси по кооперації, котрі мають бути на протязі цього місяця. На курси прибуло всього около 20 душ. Лекції будуть читати про потребибельні, кредитові і сільсько-господарські товариства.

З Херсонщини. Заборона правити службу бону. Одеський архієпископ Дмитрій заборонив усім благочинним херсонської епархії правити молебні та павахиди бва його дозволу по всіх товариствах, особливо в таких, які упорядковують театральні вистави.

Авіація. Одеський аеро-клуб улаштує авіаційне свято, на яке будуть запрошені вищі адміністраційні особи та члени аеро-клубу. На цьому святі літатимуть на аеропланах учні школи офіцерів-авіаторів.

Спархіяльний з'їзд в Одесі. 12 октябрю в будинку єпархіяльного відомства одкрився черговий єпархіяльний з'їзд духовенства Херсонщини.

Галичина.

Про українську християнсько-суспільну партію (партію п. Барвіньського) польська консервативна і офіційна преса дуже широко розписується, даючи змогу між рядків прочитати, що вона дуже задоволена з нової партії. Та й є чого. Адже офіційні чинники покликани до життя хр. сусп. оюз для того, щоб внести в українську суспільність дезорганізацію, хаос і підрізати відпорність її проти польської захланности. П. Барвіньському здається, що він з своєю партією одславить український народ в Галичині. Він не підозріває, що є сліпим орудієм в руках спритних і далекосяглих польських політиків. Польська преса спеціально тепер займається партією Барвіньського через те, що політична ситуація в парламенті дуже не виразна, ждати можна всяких несподіванок, між іншим роспуску Галицького сейму і нових виборів. Партія Барвіньського має займати місце опозиційній укр. партії, тому польська преса робить їй рекламу.

Радісе серед сумного. Подавалось у нас, що в цім ряді повітів, при виборх з курії селянської до повітвого рад (земські збори) поляки на спілку з москвофілами одержали побіду проти українців. Такий вислід виборів є, очевидно, результатом слабости українських організацій, поміваючи той факт, що на вибори має великий вплив місцева власть, що знаходиться в польських руках. Але ця власть є безсилною там, де українці мають організацію і завдяки їй вплив на хід громадських справ. До таких місцевостей належить стрийський повіт, на голі якого стоїть тепер о. Остап Нижанковський з своїми товаришами по роботі в повіті. До речі буде сказати, що як ходили в свій час чутки, колишній провідник повіту д-р Євген Олесницький, який поклавав початки організації стрийського пов. і своєю власною працею причинявся, що цей повіт висувував на одне з перших місць, не був певний, що при виступах до парламенту послом меншости може вийти українцев, а не москвофіл (на попередніх виборх був тут вибраний уміркований москвофіл о. Давидяк од меншости). Але місцеві люди більш певні були в власні сили і настояли на тім, щоб і на посла меншости поставили українця. Сталося по Іхньому. Місто Давидяка й Дудкевича, які кандидатували в тім повіті, пройшов від меншости українцев Лев Левницький, а від більшости, як і на попередніх виборх, д-р Є. Олесницький. Сила організації повіту і національно-громадянської свідомости населення в повіті проявилась також при виборх до ради повітрової, які відбулися дня 24—Х н. ст. з селянської курії, той курії, в якій українці взагалі можуть провести своїх кандидатів.

Отже вислід виборів такий, що на 223 голосуючих українські кандидати одержали від 221 (о. Нижанковський) одна до 160 (Маркує в відомого в грайсівської історії Жулява), а польсько-москвофільські кандидати одержали мінімальне число голосів, найбільше 48. З селянської курії вибірається всього 7 радних (главних), а всіх радних в раді повітрової є 26. Вибраними аістали, крім о. Остапа Нижанковського, який має шанси бути вибраним на вице-маршалка повітowego, посол до парламенту Лев Левницький, адвокат Козитовський і Герасимів, свяд. Качмарський і два селянина—Маркує і Оулдорів.

Місто Стрий вибрало до ради повітрової 10 радних. Українці в Стрию отавовлять 1/3 населення, ждали від поляків—євреїв хоч двоє місць, але, здається, не дістануть жадного. Характерна річ з кандидатами новокуроних москвофілів. В попередній Раді був один добродій в ділі кампанії, але в того часу, як він був вибраний до Ради, так багато води убиливо, що тепер ні москвофіли, ні їх протектори поляки не зважувались навіть ставити того добродія в свій список, а вибрано мени виразних москвофілів до дуже виразних поляків, але не допомоглось, провалилися одні й другі.

На біжучі теми.

„Х“? Октябристи піднімуть питання в Думі про голод поміж солдатами. З газет.

Октябрист: Скажи, будь ласка, пане Гурку: Чого мужик не доїда? Сухий, блідий—кістки та шкурка. Кругом біда—ака біда! Чи то в них хліба недостача Чи може пошесть вже така...

Гурко: Така, як бачиш, їхня вдача— Не нагодуеть мужика! Ож-ну, послухай, октябристе: Хліба не відомо тобі, Що сам мужик не хоче їсти, Не хоче—й годі; далабі. Колись же, знаєш, в рік минулий Й їх з Лідвалем годував Казенним житом... Що-забулий?..

Октябрист: А-га, пригадаю: титав. Здається з вами була й дама? Гурко: А як-же. Так. Із Амстердама. Чого-чого там не було, Та все травою заросло. Тепер, як часом, мийлий куме, Проект ухвалить в нашій Думі— Знов годувати мужика,— Ти пригадай тоді й Гурка. Вільму замовлення на житю І годуватиму їх сито...

Мадам, Лідваль, я, Фредеріке— Враз рішмо невпевний „Х“? Октябрист: Гаравд. Я в Думі прагадаю. Підряд дадут, напевно знаю. І годуватимеш їх „сито“...

Гурко: Яка краса! Знов „жито“, „жито“... П. Михайлович.

З кордоном. Китайська революція. Юаншійкай почав переговори з революціонерами з тим, щоб відмовити більш поміркваних революціонерів від участі в революції. Він спить зробити реформи в військовій і адміністрації і обіцяє провести незабаром всі реформи; коло себе Юаншійкай держить гвардію з 12.000 салдатів. В Пеїні боється, що Юаншійкай все робить на свою користь. Президент нової республіки Лянхун відмовляється від переговорів з Юаншійкаєм, називаючи його старим лисом і оповіщає, що всі податі з народу йдуть на війну. Ватажки революції заявляють, що Юаншійкай ні в якому разі не може бути президентом республіки, бо натура в нього дуже деспотична.

Сталась страшна катастрофа з воєнними поїздами, що вели урядове військо. В один з поїздів почали стріляти революціонери, поїзд вернувся назад і збігся з тим, що йшов за ним слідом. Вбитих коло тисячі душ. Салдати вбили начальника станції.

Китайські звістки про те, що урядове військо взяло з бою Ханькоу, неправдиві,—повстанці сами покинули Ханькоу.

Регент заявив журналістам, що про конституцію нічого й думати. Режиму, що має за своїми плечима 3.000 років, не можна зруйнувати. Реформи будуть вводитись поамалу. Коли почеться повстання в Пеїні, гвардія затопить тоді місто в крові. В династії єсть стільки скарбів, що грошей стане на боротьбу з революціонерами на багато років. Респісії і реакції запобігти неможна.

Ходять чутки, що головний міністр Сяні, помер. Імператриця перевела свої скарби в Лондон.

Повстанці за два тижні війни взяли чотири провінції: Хуне, Хуннан, Квансі і Фокіен. Після цього, навіть коли уряд відб'є назад Ханькоу, повстанці відійдуть на південь в гори і зможуть держатись там ще кілька років.

„Новини“ Бурцева. В третьому числі журналу „Будущее“, що видає Бурцев в Парижі, має бути надруковано факсімілье Азефа до соціалістсько-революціонерів. В цьому листі він вимагає над собою суду.

В другому числі цього журналу звертає на себе увагу цікаве листування між Зубатовим і Урушевим. Особливо цікавий лист Зубатова 22-го ноябра 1906 року, в якому Зубатов каже про свій вплив на покійного Трєпова, Вітте і Святлополь-Мирського в справі корінної переміни старого режиму.

В тому ж числі є спогади про діяльність Кулябки в Київі. Крім того, надруковано ще зміст касачіної скарги максімалиста Володиміра Селезнева. В цій скарзі він розкриває багато важного про деяких охранныків.

В Персії. З Мазандерана повідомляють, що брат екс-шаха Магомета-Алі, Шау Салтане, зібрав ватагу туркменів, напав коло Бендергоза на урядове військо, яке було під командою Сардара-Мохі і розбив його. Сардар-Мохі втік.

В Австрії. На цім тижні мають бути в ієднському кабінеті міністрів великі зміни; в склад кабінету мають увійти два чехи. Остання промова в рейхстагові прем'єра Гауца, в якій він визнає за чехами право брати участь в урядуванні державному, зробила на німців велике враження. Вони постановили мовчки погодитись з тим політичним становищем, що тепер запанувало в Австрії.

Італійсько-Турецька війна.

В Триполі. Турки й араби укріпились в Ензаві на південь од Триполі. Іх біля 30.000. Канева повідомляє в Рам, що італійського експедиційного отрядя

мало. До турок надходять на поміч пілі арабські племена з хартами й бойовими припасами. Італійське військо арештувало біля 3.000 арабів. Багатох їх покарано на смерть, частину буде вислано. Італійська артилерія розстріляла ціле племя джефара. Турецькі розвідники кожну ніч нападають на італійські аванпости.

В бою під Триполі, як кажує, загинув турецький головкомандуючий Нешед бей і Енвер бей. Вся місцевість, де йшов бій, вкрита трупами турок, бедуїнів і туарегів, які отрують повітря, через це італійські аванпости довелись підвестись біляче до города. Італійці під час останнього бою мали великі втрати: вбитих біля 300, равених біля 700 душ. Відомости про число вбитих турок приблизешні.

На морі. Начальникові італійської ескадри наказано негайно йти в Егейське море і окупировать де-які острови. При вході в Дарданели італійський броненосець потопив турецький пароход.

Смирський і салоникський порти мішривано. Порта заявляє державам, що на італійських судах гранати начинено отрутними газами.

В Турції. На броненосці „Варбароса“ одбулось зібрання турецьких офіцерів. 200 прихильників комітета „Еднанія і поступ“ одвезено на берег. Минаючі вийшли в море, одмовившись користись урядовою. При допомозі офіцерів утік арештований камергер Абдул-Гамід. Косовські офіцери, за 570 підписами, подали урядові ультиматум негайно визволити з під арешту насаснілка і дозволити йому вийхати за кордон.

Справа про експлоатацію новобранців у флоті.

СЕВАСТОПОЛЬ. Справу про експлоатацію новобранців у флоті закінчено. 13 інструкторів присуджено в арештацькі роти до 3 років; 12—в дієціплінарній батальон до 2 років; 5 в тюрму, двоє під арешт і чотирьох до грошових штрафів. 14 виправдано.

Всіні звістия. ПЕТЕРБУРГ. Одрившись з'їзд представників ісправительних приутилів для малолітніх злочинців. З промови Таганцева видно, що в 1909 році в Росії судилося 2.220 душ дітей, а в 1911—15.000 душ.

Предсідателем вибрано Таганцева. Іліодора викликають до мирового по обвинуваченню по 135 ст. в справі бити вольських жителів підчас подорожі на богомілья в Саров.

В Катеринославі арештовано буйшого начальника єврейкої поліції Гусакова і його помітника Павлаша за адресово 9.000 карб. з поміщика Кальницького.

З Катеринославщини виселяють 1.500 євреїв.

В. Н. Кокковцев заявив сибірській депутатції, що заведено земства в Сибірі перешкоджає дуже те, що в Сибірі нема дворян. Доведеться виробити спеціальний тип земства.

Командуючого морськими силами Чорного моря віде адмірала Вострема увільняють з служби. На його місце настановлено начальва морського генерального штаба вице-адмірала Ебергардта. Начальником морського генерального штаба настановлено князя Лівена.

МОСКВА. Наложено арешт на новий збірник листів Толстого. Видавців—Сергієнка і Грузинського позивають по 129 і 1034 ст. ст.

Студент університета Т., після екзямена у професора словесности, відомого своєю гострою манерою екзаменувати, почав виявляти ознаки божевілья. Т. положено в лікарню.

В самарській губ. у селян цинга. В одному селі вандужало 37 душ. В катеринославському повіті голодний тиф.

ВАРШАВА. Скізався локут трьох великих фабрик цукрева, що тягся три місяці. Робітники, біля 2.000, після уступок хазяїнів, отали на роботу.

За кордоном.

Всяні звістия. ПЕТЕРБУРГ. Два депутати турецького парламенту і два члени млададурецького комітету вийхали в Триполі, щоб організувать там тимчасовий уряд.

З Токіо: Казначейство зробило новий висучок білетів на 10 мільйонів, з равнимиж це буде на 83.400.000 ієн.

З Парижа: в ноябрі в Парижі розпорядуватимуть коштовні речі Абдул-Гаміда, всього на півмільйона врон. Гроші ці забере турецький уряд.

З Гавовера: виставлено „Жвавий Труть“ в перекладі на німецьку мову. Публіци не подобалась виставка.

З Будапешта: в Рахо, в верхній Венгрії, арештовано монаха Кабарюка, що правив для українців службу Богу по православному обряду.

Література, наука, умілість і техніка.

— Тов. „Прогрес“ має видати одновипуск присвятку пам'яті Шашкевича.

— В Наукове товариство Т. Г. Шевченка у Київ надіслали етнографічні матеріали студента дорпатського ун-ту П. І. Слювіна, записані по дорученню академії на Куршані. Матеріал цікавий тим, що доказує, як українська мова при тяжких умовах для свого розвитку все ж мало піддалась „обрусенню“. У збірник увійшли щедрівки, колядки, загадки, заговори, пісні, казки та інші.

Театр і музика.

— Шевченківський спектакль Українська група Гайдамаки, що грає тепер в Москві, в театрі „Зрмитаж“, вперше 13 жовтня п. р. спектакль, присвячений 50 роковинам з дня смерті Т. Г. Шевченка. Програму спектакля складено було з творів поета. Шов перший акт в комедії „Назар Стодоля“. Роль Хоми Кича-того грав д. Гайдамака, Галі—д-ка Олександрівна, Стеха—д. Шостаковська, Гната Карого—д. Манько.

Після цього було поставлено живу картину: кругом бюста Т. Г. Шевченка групами розмістились герої його творів.

В концертному відділі хор виконав „Як умру“ і „Вмер багато наш“. Дубіка вислухала ці речі з баченням.

Спектакль закінчився постановкою першого акта з опери Аркаса „Катерина“.

Кубанські свята.

(Лист з Кубанщини).

II.

Друга половина козацьких свят—відкриття в Таманській станиці пам'ятника „останнім запорожцям і першим чорноморцям“—по суті було українським національним святом, але проявив національну самосвідомість і тут було не багато: військова офіційність з усіма її атрибутами, як і треба було сподіватися, мало не цілком затемнила й затушувала національний бік святкування.

Думка про збудування в Тамані пам'ятника Головатому та запорожцям, що 25 серпня року 1792 висадилися тут,— виникла давно: ще 6 березня р. 1894, коли кубанське козацтво святкувало столітній ювілей свого існування, станичний збір Таманської станиці постановив звернутися до військового начальства з проханням дати дозвіл на збирання жертв на пам'ятник своїм славним предкам, призначити з громадських коштів на пам'ятник 500 карб. Дозвіл було дано наприкінці року 1895, але збирання коштів на пам'ятник йшло дуже мляво, аж поки за цю справу взялися генерали-кубанці, теперешні офіційні керівники й представники кубанського козацтва: наказаний отаман війська—Бабич та начальник військового штабу—Кішко.

Разом з постановкою пам'ятника запорожцям комітет по збудуванню цього пам'ятника ухвалив реставрувати в Таманській станиці Покровську церкву, яку поставили запорожці р. 1793.

Який вигляд мала ця церква зараз після збудування, тепер трудно сказати напевне, бо її вже скільки разів поправляли та перероблювали. Але на підставі оповідань старих людей, можна думати, що церква була збудована з останків древніх пам'ятників, яких тоді було на Тамані багато; кругом церкви йшли підшки (амфілади) з чудових мармурових колон, недобитки яких ще й зараз вальються на шматки.

Мурована огорожа Покровської церкви була довгий час місцем, куди складали всіякі історичні пам'ятники, які знаходили у Тамані.

Під час Севастопольської війни англійці гарматними вистрілами розвалили церкву огорожу, а з церкви зробили лазарет для своїх ранених. Од'їжаючи після замирення до дому, англійці позабарили з собою циліндри колони та цікавіші пам'ятники давньої старовини, а над своїми померлими воїнами, похованими в братській могилі, поставили пам'ятника-піраміду з англійськими написами. Пам'ятник цей стоїть у церковній огорді й тепер.

Реставруючи Покровську церкву, комітет по збудуванню пам'ятника керувався цими оповіданнями старих людей.

Цікава дзвіниця, яку запорожці збудували окремо від церкви й яка збереглася аж до наших часів без усіх поправок та перероблювання. На дзвіниці ще й тепер висить, на жаль уже розбитий, дзвін, якого вилли запорожці в Тамані з старих гармат, як про це свідчить напис на цьому дзвіні.

Таманські свята тяглися мало не тиждень і збирали сюди велику силу народа. Почалися вони 1 жовтня посвяченням реставрованої Покровської церкви.

Ще 29 вересня рано од Катеринодарської пристані од'їхало два парахода, найнятих спеціально для перевезки в Тамань учасників святкування. Коло 500 душ—депутати од станиць, військово-духовенство, начальник військового штабу, козацький хор та оркестр, звод конвою з військовими клейнодами—вийшли на цих параходах до Темрюка, а там переї-

ли на морський параход, який і довів їх у Тамань.

Для гостей і депутатів, яких з кожним днем все більше збиралося в Тамані, безплатно було наготовлено помешкання та харч: містилися вони в гарненьких будинках місцевих шкіл, а харчувалися військовим коштом у тимчасово одкритому ресторані.

Посвячення запорозької церкви відбулося дуже пишноту: служило військово-духовенство, а співав козацький хор, одтий у розкішне запорозьке вбрання, пошите за для цих козацьких свят. На Покрову в Таманській станиці, звичайно, буває ярмарок, який цього року був дуже великий: станичане близьких станиць скористувалися ним, щоб і на козацькому святі побувати.

Тим часом робота коло постановки пам'ятника провадилася припінним темпом і ледві закінчилася на день одкриття пам'ятника. Постановкою керував академік-скульптор Адамсон, автор проекта.

Пам'ятник уявляє з себе велику гранітну скалу, на якій стоїть вилита з бронзи постаць запорожця. В одній руці запорожець держить шаблюку, а в другій козацький стяг. Зразу малює на душі поставити на скалі фігуру Антона Головатого, але розшукати його портрета не пощастило і через це комітет по збудуванню пам'ятника рішив, що постаць на скалі повинна уявляти собою тип звичайного рядового запорожця.

На передній стороні пам'ятника в гранітну скалу вправлено гарний мідний барельєф: висадка запорожців на своїх каюках коло Тамані. Вгорі над цим барельєфом золотими літерами зроблено такий напис:

„Першим запорожцям, висадившимся у Тамані 25 августа 1792 г., под командой полковника Вельго.“

Сооружень в 1911 г. благодарными их потомками, казаками Кубанского казачьего войска, по мысли Таманского станичного общества, въ память столѣтня со времени высадки.“

На протилежному боці скали висічено текст відомої пісні А. Головатого: „Ой, годі нам журитися...“, а нижче—підпис: „Антонъ Головатый; войсковой судья войска върнрыхъ казакѣвъ чорноморскихъ.“

Як бачимо, теперешні нащадки запорожців навіть на пам'ятникові своїм славним „прадідам“ не зважились зробити написи українською мовою, якою розмовляли ці прадіди...

Зроблено пам'ятника дуже гарно і чепурно: він був би доброю окрасою не тільки невеликої, убогої станиці. Поставлено його коло другої станичної церкви—Вознесенської, лицем до станиці, а спиною—до моря. Місце для пам'ятника вибрано удачно—широка площа, на якій незабаром мають розвестися садові; з цієї площі одкривається чудовий вид на море.

Пам'ятник був зовсім готовий 8 жовтня увечері, а одкриття його відбулося 5 жовтня.

На одкриття пам'ятника в Тамань прибули: п. начальник Кубанської області, архієпископ Агафодор, два військових крейсери, що під той час плавали по Азовському морю, та багато народу з Кубанщини й Таврії.

Свято одкриття пам'ятника розпочалося у 8 годин ранку перенесенням військово-клеїнодів з запорозької церкви у Вознесенську, де архієпископ Агафодор одправив службу та молебін. Після молебня військові клейноди було принесено назад і процесія направилися до пам'ятника. Тут знову одслужили молебін і тоді покривало з пам'ятника було знято. Присутні радісним криком вітали одкритого пам'ятника, а військово вистрілами з рушниць та гармат трічі салютує йому.

Після цього п. наказаний отаман зібрав коло себе воєнних, читає їм наказ з приводу одкриття пам'ятника й звертається до них з промовою. Далі читаються привітні адреси військові; з них найцікавіша була адреса від дирекції кубанських шкіл, яку приніс маленький школяр в одній листонші віку 18 віку.

Коли читання адрес скінчилося, тоді військо пройшло перед пам'ятником церемоніальним маршем, віддаючи йому „честь“ військовими стягами і салютуючи вистрілами з рушниць та гармат.

В дві години дня в помешканні похідного ресторану відбувся парадний обід, в якому взяло участь більше 700 душ учасників козацьких свят. За обідом говорили промови з приводу одкриття пам'ятника запорожцям. Особливо гарна була промова старого генерала Кокушка, отамана уманського одділу. В своїй промові він розповідав про ту велику любов до просвіти, яка проявилася у козаки останніми часами. Дуже багато привітаній надійшло по телеграфу, але їх не читали, бо не було змоги.

Другого дня—6 жовтня—у нарочито для цього свята збудованому дерев'яному театрі відбулася вистава ювілейної пьєси д. Доброскока „Козацькі Прадіди“. Цією виставою і скінчилися козацькі свята.

Увесь церемоніал одкриття пам'ятника запорожцям знято Катеринодарською кінематографічною фабрикою „Ельборус“ і Катеринодарці, що не змогли піхати на Тамань, зможуть побачити ці святкування у електробіографі. Знімок для електробіографа пьєси „Козацькі Прадіди“ через великий холод, який став під час одкриття пам'ятника, довелося одкласти на весну.

Наприкінці значащу, що в святкуваннях з приводу одкриття пам'ятника запорожцям взяли участь всі кубанські школи, послані в Тамань привітні телеграми. В день одкриття пам'ятника по школах було одправлено молебні і вчителі розповіли дітям про ту історичну подію, яку кубанське козацтво увіковічило пам'ятником на Тамані.

Це було зроблено на підставі циркуляра директора народних шкіл на Кубанщині д. М. Поночовного.

Ю. Віченко.

ДОПИСИ

(Од власних кореспондентів).

С. АНТОНІВНА, звенигородського повіту (на Київщині). Ще в весни наші селяни подали прохання в земство, щоб воно допомогло збудувати школу. Але до цієї пори немає ніякої чутки. А потреба в будівлі школи зараз дуже велика. Бо до цього часу на все село, в котрім налічується більш як дві з половиною тисячі душ, а одна перш-параф. школа на 65 учнів. Але... краще б і цієї не було, бо дорожнього вона обходиться нашим селянам...

Наша школа—малецький, одвертий будинок. Сонце рідко коли заглядає в неї. Вода, і дощова, і снігова, ніколи не минає її, попадає як не через двері, то просто через стіни. Як піде дощ,—в класі повно води, бо соломом на версі згнила, тільки кровки стремлять.

В довжину вона має 16 арш., в ширину 8, в висину 3 1/2. З дах 128 кв. арш. половина відходить на помешкання вчителів, трохи під снігом, а решта, 80 кв. арш. під класом. І от в цій халупчині на 80 кв. арш. містяться 65 душ дітей. Але не дивлячись на цю густоту „населення“, аймом в школі страшенно холодно; холод не дає змоги займатись наукою; не мабуть через те, що груба в ній тодішня, колишня й школа.

Років три тому в ній помер молодий учитель (авією від сухот). Цього року другий розорочився з нею а зародками тих же сухот.

А дитячого життя скільки загинуло! За чотирі роки з 1908 по 1911 умерло від захлабленія легенів 8 душ, двоє оглухли від остуды. А скільки ослабувало,—це може показати шкільний журнал за останні роки. Повторіть почали школярі слабувати на кір— від цього три души померли.

Торік від шкарлатини померло 12 душ. А що було за попередні роки— вже й не споминаю. З окаяного можна бачити, які наслідки нашої нещасної школи. Коли добавим, що в ній за останні чотирі роки скінчилося життя шість до 6 душ, то ще сумніше стає. Нашої школи навіть шкільне начальство бачить чогось, бо вже роки шість не відвідувало ні разу.

Треба сказати, що наші селяне потрапили цікавляться і кооперацією і селянським господарством. Цей весни подали прохання про відкриття кредитового товариства, але справа досі тягнеться десь по канцеляриях.

Одна біда—люблять вивізати.

БЕРДЯНСЬК (Таврія). Шовківництво. Шовківництво в бердянському повіті особливо гарно розвивається за останні роки. В 1903 році т. а. целюлярна гребна була виписана в повіт тільки 185 особами в кількості 200 золотників, а в 1911 році її виписало 1462 особи в кількості 1762 золотників. Такий зріст цікавості людей до шовківництва пояснюється побільшенням користі цього промислу.

Раніш селяне вивозили черву з гребня, яка готувалася дома, без потрібного мікрокопозитного обслудування, через це врожай був такий малий, що не вертали й тряти. Тепер же вивозиться черва виключно з гребня целюлярної, зготовленої земським заводом Шенченком. Раніш навіть в гарні роки на золотник гребня виходило 15 хуатів кокоців, тепер же доходить до 28 хуатів, а випадків великого неврожаю кокоців не буває. Далі приготування гребня куплено в цій році сирих кокоців, із яких виведено й розміщено по місцевих 70 тисяч пар метеликів. Із цих метеликів повинно вийти гребня не менше 2.500 золотників, щоб приблизно на 1.250 карб., тоді як на це затратано 900 карб., а коли цю гребню повернути на шовк, то користь це значно збільшиться. Щоб забезпечити селянам продаж шовкових кокоців, земство повітове спокуюватиме їх само, само буде їх морити, ешати й вивозити фабрикантам, як це уже зроблено в тираспольському повіті, херсонської губ.

Звичайно, шовківництво потребує тувових дерев і от всі казенні лісництва продають сянці шовковиці охочим по 50 коп за тисячу, в чому можуть теж допомогти земста.

Листування редакції.

Агрономові Кульчинському. Ви заплатили все.

Передп. № 345. Допиє, про який Ви запитує, в редакції не одержано.

Житовір А. У. Б. Значнаїте, будь ласка, на кожному дописі свою фамилю. Вістку про „Струмук“ не надруковано, бо не відомо було, од кого вона. Допиє „Укр. Бібліотеки“ не одержано. Число газети, яке Ви просите, висилається Вам.

Справочний одділ.

Наказаний відомості. Вісткор, 18 октября + Св. ап. і Св. Луки, пр. Юліана, мч. Марина.

Сх. сон. 6 год. 47 хв., зах. сон. 4 год. 40 хв. Театр гор. нар. доду. 1) „Пан сотник“, 2) „Чумаки“.

Редактор В. Яновський.

Видавець С. Чикалєйко.

Оповіді.

ПРИТУЛОК ДЛЯ ПОРОДІЛЬ

акунтер М. І. ДМИТРІВІ-ЛІНЧЕВСЬКОЇ. Під догляд лік.-спец. Прийм. секр. вагітн. і породіл. у війску пору. Мар.-Бажовітцівська 44.

Зуб на ді-карта Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ, Провіра 24. Прийм. лікарі-спец. 9 год. р. до 9 г. в Покоба 30 к., ввввв. зуб. бас басо і р. Шугучі вба і р.

Кабинет зубного Дем'яновича-лікаря Дем'яновича-Цигури. Готини, шомбування і встал. штучн. зуб. Прийм. 9—12, 3—5 годин. Цереторівська, 36.

ЖВАТИЗІ

Готель „Україна“ НАТИ по міс. і на добу, пекорого, Буаля-Курд, 34.

Одається в найми квартира (можна до юня 1912 р.). З 6 кінат з кухнею зо всіма вигодам (електр., ванна). Павливська, 8. 746

ПРАЦЯ

Готую учителів-повітових, народних, церковних і на класній чит.-Плата до і після іспитів. Біб.-Буаляр, 44, кв. 5. 747

ПОТРІВЕН релетитор по чужим мовам і математиці в обшрі 6 кл. гимназії. Бачити від 3—5 г. дня. Адреса: Ново-Тарасівська вул. Безименний перев. д. № 3. Гул. 755

ВСЯКІ

ВЕРХНЯ СПІДНИЦЯ за 2 руб. 45 коп.

Донко зшити, по останній моді верхня спідниця, з шерст. найнов. рисун. трико, всяк. темн. кольор., попончик, гудик та шовк. шпур. Сидн. крац. сорт. за 2 р. 75 к., 3 р. 25 к., 5 р. 50 к. пошти з накл. плат. без заплата. Як не влобод., гроші повертаю. Прозимо означ. міру: довжину та обхват пояса. За перес. додав. 55 к.; при випуску заручом 3-х спідн., переоса на наш кошт. Адр.: Лодзь, фирмт „Акуратність“, рок.-18-72

В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ

Київ, Вєзаківська № 8.

Продуютья такі книжки:

Стефанів—ОПОВІДАННЯ	Ц. 70 коп.
На крайньому папері	Ц. 85 коп.
С. Гринченю. ЯКО НАМ ТРЕБА ШКОЛИ	Ц. 4 коп.
НАРОДНІ ВЧИТЕЛІ І УКРАЇНСЬКА ШКОЛА	Ц. 5 коп.
В. Свєтлоу. ПІД СТЕЛЯМИ ДУМИ	Ц. 5 коп.
Д. Мордовець. КОЗАКИ І МОРЕ	Ц. 40 коп.
В. ДЕРЖАВНІ ДУМИ	Ц. 5 коп.
А. Номоцько. ДО ІСТОРІЇ ЗЕМСЬКОЇ ШКОЛИ НА ХЕРСОНЩИНІ	Ц. 15 коп.

рокоз.—32-78

Щоб донести до відома, що в одній художнє портретне ательє Воздвиженська ул. № 16. Я. для одшлюдилокі з виконанням моєї роботи, навчальніє роздати воки-по 1000 портретів по 2 р. 50 к. Вказуючих увенитись прохую прилати до моего ательє свою фотографіч карточку (стар. або нов., одляно. двоий. або гурт.) в вірним адресом нашим і один карб. заплата й негайно одержите з надвчачий. сходствои ваш портрет художн. оброблення в розмірі 30 сантимет. ширини і 40 сантимет. висини плат. Особо, що маю бути обдлєна прохую означити зверху знак (X). Для одержання портрета в свій час, з огляду на велику чергу, не гайтеся з надсиною вашої фотографії. Як взаємну послугу, прохую рекомендувати мое ательє в колі товариства та знайомих ваших. Фотографію вашу одержите назад в цілости. Пересадка і налож. платеж на кошт замовців. Портретне ательє А. Г. ПЕЧЕНКИНА, Київ, Воздвиженська ул. № 16. Олійними фарбами портрет великого розміру від п'яти карб., неважко. Киянам розстрочка виплати. Потр. енергич. агенти всюди.

ВИЙШЛО З ДРУКУ ДРУГЕ ВИДАННЯ

Історія українського письменства

С. Єфремова.

Ціна 2 карб., в оправі 2 карб. 50 к.

Склад виключно в крамниці „ЧАС“.

Київ, Театральна пл. 48.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1912 ГОДЪ (5-й годъ изданія) на иллюстрированный научно-популярный журналъ

„АСТРОНОМИЧЕСКОЕ ОБЗОРЪНІЕ“

ДЛЯ ЛЮБИТЕЛЕЙ АСТРОНОМІИ И ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ КОСМОГРАФІИ. Рекомендованъ, признанъ заслуживающимъ вниманія и допущенъ въ бібліотеки среднихъ учебныхъ заведеній Министерствъ: Военнаго, Морского, Народнаго Просвѣщенія, Торговли и Промышленности и Главн. Управа. Землеустр. и Землед. (для низшихъ).

Журналъ издается по слѣдующей программѣ: 1) Общедоступная статья изъ разныхъ отдѣловъ астрономіи, 2) историческія очерки по астрономіи, 3) космографія въ средней школѣ, 4) изъ практической любительской астрономіи, 5) предстоящія небесная явленія, на 3 мѣсяца впередъ, 6) новости науки (астрономія, физика, химія, метеорологія и физика земного шара), 7) отчеты о трудахъ любителей астрономіи, 8) подготовленъ рядъ статей: 1) Кометы и погода, 2) Видимость въ Россіи солнечнаго затмѣнія апр. въ 1912 г., 3) Історія русскаго календаря, 4) Вращеніе Меркурія около оси, 5) Строеніе солнца по новейшимъ изслѣдованіямъ, 6) Бібліотека астронома-любителя, 7) Астрономія Севернаго, южнаго и тропич. поясовъ, 8) Последніе вѣдѣнія о Лунѣ, Юпитерѣ, А. Сатурнѣ, 9) Успѣхи науки въ 1911 году и проч. Журналъ выходитъ 6 разъ въ годъ номерами въ 2 печатныхъ листа каждый, съ рисунками и чертежами.

Цѣна съ пересылкой и доставкой 3 рубля въ годъ; допускается разсрочка по 1 рублю. Оставшеся экземпляры журнала за 1908, 1909 и 1911 г. вышлываются по цѣлѣ три рубля каждый. Плату слѣдуетъ высылать по адресу редакціи: Г. Николаевъ (Херс. губ.), Николаевская ул. д. № 75. Подписка принимается: 1) въ редакціи журнала, 2) въ книжныхъ магазинахъ и 3) во всѣхъ почтово-телеграфныхъ конторахъ Россіи (безъ добавочной платы 15 коп. на марку для пересылки). Плата за объявленія на 1 разѣ: позади текста цѣла страница 6 руб., 1/2 стр. 3 руб. и 1/4 стр. 1 р. 50 к.; впередъ текста—платов, а въ обложкѣ—въ четыре раза дороже.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.

Редакторъ-Надатель Н. С. Педашюко.